

Milínský zpravodaj

PODZIM 2025 - mimořádná příloha

Obsah čísla:

- ⇒ Z historie: Lidová vzpomínková kronika 18
– Marie Fišerová
- ⇒ Milínsko v literatuře - Pod Štítem Charkova; *Sůl dobrého života: Kumštýři, mineralogové a montanisté v knize Jindřicha Haupta*
- ⇒ Vlastivědné toulky Milínkem 20: Rybníky a potoky v okolí (část 1.) - Stěžovský potok, rybník Strašil

Rybník Strašil, foto: M. Kunt

Pokračování seriálu Vlastivědné toulky najdete na str. 12. Postupně Vás seznamujeme se zajímavými místy v okolí Milína. Budeme rádi, když nám pošlete své vlastní tipy i s bližšími informacemi (do knihovny: knihovna@milin.cz). Na www.milin.cz (Turistika/Výlety v okolí) najdete tipy na výlet v okolí Milína i „toulky“.

Lidová vzpomínková kronika Milína 18

Pokračování vzpomínek našich spoluobčanů (výběr). Celý přepis vzpomínek, včetně mluveného slova, je k dispozici v milínské knihovně. Již dříve zveřejněno: J. Baštýř, O. Neklová, J. Vojáčková, E. Průchová, V. Kopalová, J. Fiřtová, Z. Bejčková, A. Kožinová, J. Růžková, E. Pečarková, A. Vošahlík, Jana Slámová, L. Jonáková a M. Eliášová, M. Lebedová, J. Ženíšková, Marie Hniličková, Marie Tomková.

Rozhovory a zpracování: Dana Reiterová a Kamila Nergerová

Marie Fišerová (Narodila se 21. 5. 1927, zemřela 28. 4. 2024.)

S níže uvedeným textem souhlasí synové Otto a Václav. Přidali k tomu i krátký text (na konci). My za knihovnu můžeme napsat, že na paní Fišerovou vzpomínáme jako na vášnivou čtenářku, která si chodila pravidelně do knihovny půjčovat nové knihy. Aby je všechny pobrala, dávala si je do tašky na kolečkách. Nevyhýbala se žádné tématice, četla ráda všechno a jednání s ní bylo vždy milé.

Rozhovor z roku r. 2016:

Vy asi budete nejstarší rodák z Milína?

Já si myslím, že ano.

Bydlela jste vždy v tomto domečku?

(Pozn.: vedle bývalého zahradnictví v ul. Zahradní.)

Ano, tady jsem se narodila.

A kdo bydlel tady před Vámi? To je vašeho rodu?

Vždycky tu bydleli Jirouškové a já si vzala Fišera.

Kam jste chodila do školy?

Napřed do nynější radnice. První a druhou třídu vlevo a pak třetí a čtvrtou v pravé části radnice.

Pamatujete si ještě učitele, kteří tam učili?

V první třídě pan učitel Hyspecký ten byl z Příbrami, pak pan učitel Dvořáček, a potom v páté třídě paní Jiroušková.

Vaše příbuzná?

Ano, ale vzdálená.

A potom v měšťance (od páté třídy) pan učitel Kalát.

Měšťanka byla ve „staré škole“ (Na Homoli)?

Ano, první, druhá a třetí měšťanka.

Jak jste v zimě chodili promáčení? Vy jste vlastně nebyla, protože jste to měla kousek...

To spíše ostatní byli promáčení, ale ti už na to byli zvyklí, ti byli otužilí.

Vaše rodina měla tady v Milíně pole?

Všude dokola jsme chodili pracovat na louky a na pole.

A když byly žně, byla jste omluvená nebo jste chodila normálně do školy?

No tak to bylo o prázdninách, tak to jsem byla doma.

Měli jste taky krávu?

Ano, měli jsme tři krávy.

Vy jste museli všichni vstoupit do JZD, že?

Ano, ale mamince to trvalo, pak nakonec šla, když už práci nezvládala.

Mléko jste tedy měli svoje?

Ano to jsme měli.

A bylo lepší na chuť?

To si pište, že bylo ☺

Dělali jste si doma i máslo?

Jo jo, to jsme dělali.

A ještě něco jste z toho dělali?

Ještě tvaroh jsme dělali.

Vy jste sama nebo jste měla sourozence?

Jsem sama.

Takže jste tady měla nějaké kamarády?

Jo tady vedle od četníků, ti měli Věrku ta byla o tři roky starší, a potom Vlád'u ten byl stejně starý, jako já.

Co jste ve volném čase dělali?

Všelijaké blbosti a taky s Pepou Štětinou.

Hráli jsme si spíš tady, ale taky jsme chodili třeba na Kojetín.

Čarodějnice se taky dělaly?

Ano dělaly, zrovna na Kojetíně.

Na Velikonoce to jste chodila koledovat nebo chodili jenom kluci?

Kluci i holky, to si pamatuju, že jsem jednou koledovala s kluky, i když to vlastně bylo na Vánoce.

Na Vánoce jako na Štěpána?

Ano na Štěpána, ale o Velikonocích taky.

A to bylo před válkou nebo po válce?

To bylo si myslím, že před válkou.

A za války, to jste byli tady?

Ano, to bylo hrozné, napřed tady byli uprchlíci z Besarábie (*Pozn.: historické území původně rumunské, nyní Moldavsko a Ukrajina*), těch jsme tady měli plný barák a potom Němci.

Taky tady byli ubytovaní?

Ano, napřed civilisté, ti tady měli vozy a majetek. Po těch uprchlících přišli vojáci.

To přišli k vám domů se zbraněmi vám to říct?

Ne normálně, nebyli nepřátelští.

A potom přišli Rusáci, ale ti byli horší, ti když přišli, tak všechno ukradli.

Jak jste byla stará, když byla ta válka?

To už mi bylo osmnáct.

Tak to po vás šli ne?

Ani ne, tady byli spíše ti důstojníci a spíš takoví ti slušnější.

Kam jste chodili na tancovačky po válce?

To jsme chodili k Novákům, ke Šrajnům a k Baštýřům.

Byly tancovačky často?

To teda byly! Každou neděli, to už není ani pravda.

Jezdili jste i někam do okolí?

Moc ne, tady v Milíně všechno bylo.

A do Příbrami třeba?

Do Příbrami jsme jezdili na jarmarky.

Tady bydleli nějací Židé?

Ano byli tam, jak je dneska čekárna.

Oni utekli v průběhu války?

To ne, odsunuli je.

Pamatujete, jak chodili po domech ještě dráteníci?

Ano, to si pamatuji, tak oni ty zničené hrnce drátovali a mohlo se vařit dál.

A ponocný?

Na Štědrý den vytruboval. A pak se chodilo na mši na Slivici.

Jezdili sem komedianti na poutě?

Ano to jezdili. Měli to postavené Na Homoli pod kostelem, nad kapličkou.

Co tam vše bývalo?

Střelnice a kolotoče řetízkové.

Kam se chodilo na procházky? Kde se mladí lidé scházeli?

Na Buk a na Běl.

Chodívalo se taky na houby?

To se ráno vždycky chodilo na Buk a na Kojetín, tam „seděly“ ty hříbky v mechu, to bylo hezký.

Na jahody a borůvky jste chodila?

Ano, to jsme chodili na červené jahody, borůvky moc nerostly.

Vodu jste měli svojí nebo jste museli chodit do studny?

Chodili jsme do kašny před radnici.

Kdy se to zrušilo?

Když se stavěla silnice.

Kam jste pak chodili?

No, my jsme si udělali vodovod a studnu máme svou, ale je tam tvrdá voda.

Švec tady prý byl, chodili jste si spravovat boty?

Baťa tady byl, měl tu obchod.

Bylo tu ochotnické divadlo, hrála jste?

To ne, to jsem nehrála, chodila jsem se dívat.

A co Sokol?

To jsem jeden čas chodila, ještě hasiči tu byli, tatínek byl hasič.

To už jsem nechodila na brigády.

Vy jste pracovala kde?

V Příbrami v tiskárně u strojů, jezdila jsem autobusem, to už jezdily.

Co jste jako děti dělaly v zimě?

To jsme chodily bruslit na Bahno a sáňkovat na Kojetín.

Bylo tu hodně psů a koček?

To bylo, všichni měli psa i kočku.

A husy a slepice?

To taky lidi měli, ale zavřené.

Kam se chodil pást dobytek?

To každý chodil k sobě na louku. Měli jsme pole u Slivice, louku.

Chleba jste si pekli svůj?

Maminka zadělala těsto a chodila to dávat pekaři na ošatkách. Odpoledne jsme si pro ně chodili.

A pekl tam ještě něco?

Ano, housky dělal a chleba, tedy to bylo moc dobré. A vydrželo to celý týden.

Měli jste svoje obilí?

Ano, to jsme měli, mlít jsme to vozili s krávy na mlýn Na Bolinu.

Chodili jste někdy na Svatou Horu nebo na Makovou?

Chodilo se, ale individuálně.

Sídlíště se začalo stavět odspodu?

Ano, sokolovna byla první a pak se začaly stavět byty.

My jsme taky měli nahoře byt, když jsme se přestěhovali, co jsem se vdala.

Ty domky v Nádražní ty tam byly už i dřív?

Ano, ty tam byly. Ale jak je křížovatka, tak tam spadla za války bomba.

Když byl v zimě sníh, hrabali jste?

Museli se všichni prostrídat z domu a lopatami odhazovat sníh z cesty.

Sypali jsme pískem, který přivezl vždycky tatínek.

Co tady bylo ještě za zvířata kromě těch běžných, jako jsou krávy, kozy?

Králici ještě, ty měl každý, někdo měl i krůty.

A co se pěstovalo tady na poli?

Všechno možné: ječmen, žito, brambory a i mák, řepa.

Je to hezké vzpomínání...

Na závěr slova od Václava Fišera, syna:

Milín byl pro maminku vždy milovaným domovem, ve kterém strávila celý život, pouze poslední roky pak v Domově seniorů na Dobříši. I tam se nás opakovaně ptala, co je v Milíně nového. Co sousedi, bývalí spolužáci ze školy, u kterých si neuvědomovala, že už nejsou mezi námi, že je přežila. Kdo je starostou... Starala se každé jaro zda „už přiletěli čápi?“. I nám často vyprávěla o bouřlivých koncích 2. světové války na Milínsku. O kolonách před frontou utíkajících tzv. „národních hostů“, bombardování Milína, kolonách ustupujících německých vojsk z Prahy a o táboření sovětských vojsk.

Lásku k četbě zdědila po své mamince, Marii Jirouškové (1905–1989). I ta byla věrnou klientkou milínské knihovny, snad symbolickým se stalo, že zemřela na mrtvici při poslední cestě z ní.

Rozhovor pořídila a upravila Dana Reiterová

STOMATOVÁ, Darja a SCHÜRGER, Ján. Pod štítem Charkova. Universum. Praha: Euromedia Group, 2022. ISBN 978-80-242-8597-9.

Na str.160 (citace níže na stránce) je zmiňovaná Anička, jedná se o Annu Tábořskou z Milína.

Darja Stomatová je známá jako válečná reportérka pokrývající konflikt na Ukrajině, pracovala pro CNN Prima News, posléze ČT, získala několik žurnalistických ocenění.

V Milínském zpravodaji - červen 2022 byl článek od Tomáše Bílka, kde je informace o návštěvě reportérů v milínské škole. Stručně připomínáme: Besedu pro žáky vedli válečná reportérka Darja Stomatová a kameraman Ján Schürger z CNN Prima News. Přiblížili práci novinářů ve válce na Ukrajině, mluvili o tvorbě reportáže, etice, právní ochraně novinářů i riziku, když byl jejich vůz označený „PRESS“ pod palbou. Žáci se dozvěděli i o evakuaci zvířat, významu ověřování informací a nebezpečí dezinformací. Reportérský tým ukázal, jak pečlivě analyzují záběry, a prozradil, že v určité době byli na Ukrajině jediným novinářským týmem vysílajícím i pro zahraniční média.

Jak se vlastně v Milíně reportérka Darja objevila? Zastavila se za Aničkou Tábořskou ze 6. třídy, která jí na Ukrajinu namalovala pozdrav. Darja se po návratu chtěla s Aničkou osobně pozdravit a poděkovat jí.

Příběh s obrázkem podle maminky Aničky:

Jednou dcera opět vysedávala u mobilu a tabletu a mamka jí řekla, ať si radši chvíli kreslí. V televizi právě běželo válečné zpravodajství na Primě, kde mluvila Darja... Na Aničku to zapůsobilo a obrázek byl na světě. Pak jej společně odeslali do televize Prima. A dál už příběh nabral obrátky, jak se můžete dozvědět ze záznamů vysílání TV Prima - viz fotogalerie na internetu: <https://www.milin.cz/zivot-v-obci/fotogalerie/rok-2022/anicka-taborska-a-darja-stomatova-2452cs.html>

Citace z knihy Pod štítem Charkova (k vypůjčení v knihovně):

-----**Darja**

Od přejezdu přes hranici jsme se nezastavili. Na několik hodin jsem volant převzala já. Přestože jsem vozovku sledovala očima jako jestřáb, podélné čáry mi začaly postupně splývat v jednu. Honza do sebe kopnul desátý redbull a zbytek trasy odřídil sám. Do Prahy vjíždíme někdy kolem desáté dopoledne. Prý máme naše zablácené auto zaparkovat přímo před Primou. „Tohle se asi ještě žádnému jinému štábu nepovedlo,“ říkáme si s Honzou. Vcházíme do budovy. Všichni na recepci se tváří, jako kdybychom vyhráli zlato na olympiádě. Jenom ten červený koberec tu chybí. Musím ale říct, že vidět jejich usměvavé tváře mě těší. Jak procházíme chodbou a zabočujeme k redakci, překvapí nás kolegové hlasitým přivítáním.

ním. Celá zeď je polepená zprávami, které nám na Ukrajinu posílali naši diváci. V rohu je obrázek od Aničky z Milína, na kterém jsem já ve válečném mundúru a v ruce držím mikrofon. Jeden po druhém se k nám kolegové hrnou pro objetí. Ně kterým dokonce tečou z očí slzy. Já se teď cítím jako Alenka v říši divů, která vstoupila do světa, jenž je jí cizí. Všechno je tu cizí...

O rodákovi Dr. E. Bořickém

Pan učitel Tomáš Bílek nalezl při svém bádání v archivech vzpomínku na Emanu-la Bořického u Jindřicha Haufta (geolog a novinář).

Citace záznamu:

HAUFT, Jindřich. *Geologie v nedbalkách*. Ilustroval Lumír ŠINDELÁŘ. Příbram:

Komitét symposia Hornická Příbram ve vědě a technice, 1982. (str. 18)

ANO I NE

Dr. Emanuel Bořický učil krátkou dobu také na malostranském gymnáziu v Praze. Jednou zkoušel septimána z nerostů vyskytujících se na různých českých lokalitách.

„Co víte o granátech?“ zeptal se.

Student se podrbl za uchem a odpověděl:

„To je druh pěchotní munice pro boj z blízka.“

Třída zaburácela smíchem.

„Posad'te se. Měl byste vědět, že jste v hodině mineralogie, a ne někde u gra-nátníků,“ poznamenal Bořický.

VLASTIVĚDNÉ TOULKY MILÍNSKEM - 20

Rybníky a potoky v okolí 1. - Stěžovský potok, rybník Stražil

Vesnicí protéká Stěžovský potok. Na něm se zde nachází několik rybníků: Stražil u západního okraje vsi a Velký rybník a Mlýnský rybník s Podstěžov-ským mlýnem nedaleko jihovýchodně od vsi. Na bezejmenném pravém přítoku jihozápadně od vsi se nachází ještě rybník Kartouzek. Severní lesnatou čás-tí území obce protéká od západu k východu kolem samoty Na Pelechu Hro-novský potok, který se nedaleko vlévá do Vápenického potoka, který teče po-dobným směrem o něco severněji. Ještě severněji teče další, bezejmenný pří-tok, který pramení nedaleko silnice II/118.

Stěžovský potok je menší vodní tok v Benešovské pahorkatině, pravostran-ný přítok Lišnického potoka v okrese Příbram ve Středočeském kraji. Délka toku měří 6 km,^[1] plocha povodí činí 7,94 km².

https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C4%9B%C5%BEovsk%C3%BD_potok

Průběh toku:

Potok pramení v lese severně od Radětic pod kopcem Čičová (576 m) poblíž rozcestí U Buku (viz foto na další straně) v nadmořské výšce 564 metrů a teče převážně jihovýchodním směrem. V obci Stěžov zprava přijímá bezejmenný potok, který napájí rybník Kartouzek, a napájí rybníky Stražil, Velký a Mlýn-ský. U Dalskabátů zprava přijímá dva kilometry dlouhý Sylinský potok.^[3] Ve vesnici Draha, která je součástí obce Smolotely, se Stěžovský potok zprava vlévá do Lišnického potoka v nadmořské výšce 418 metrů.

Pramen: 49.6543111N, 14.0690278E

Ústí: do Líšnického potoka:
49.6290000N, 14.1305944E

Úmoří, povodí:

Atlantský oceán, Severní moře,
Labe, Vltava, Líšnický potok

Stěžovský potok u Dalskabát

Rozcestí blízko pramene
Líšnického potoka

Rybník Stražil (foto na 1. str.)

GPS: 49.6490158N, 14.0938950E

Revitalizace rybníka probíhala od r. 2014 do r. 2015. Podrobný článek vyšel ve Zpravodaji v listopadu 2014. Je tam zmínka o chráněných škeblích rybníčních a také o památném kameni poblíž hráze. Můžete si přečíst buď v knihovně nebo na: <https://www.milin.cz/zivot-v-obci/milinsky-zpravodaj/>
V kategorii si vyberete rok 2014...

Vybrala Dana Reiterová

Mimořádná příloha Milínského zpravodaje vychází 4x ročně (jaro, léto, podzim, zima). Jde o periodický tisk územního samosprávného celku pro obec Milín (včetně osad). V tištěné podobě zdarma pouze v knihovně. Elektronicky zveřejňováno na www.milin.cz - v menu Život v obci.

Sazba a grafická úprava: D. Reiterová, **tisk:** Mgr. J. Pižl

Korektura textu: Mgr. V. Trantina, D. Reiterová, K. Nерgerová

Foto na str. 2: z archivu synů paní Fišerové

Vydává Obec Milín (IČ: 00242730), 11. května 27, 262 31 Milín

a Knihovna Dr. E. Bořického Milín - sídlo redakce.

Tel. 318 691 414, 737 076 639, E-mail: knihovnamilin@volny.cz

Vydávání schváleno pod číslem: MK ČR E11721